

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO
429 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos Seimas, 2023 m. lapkričio 23 d. nutarimu Nr. XIV-2295 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos 2023 m. lapkričio 15 d. išvados Nr. 250-I-31“ pritarė Seimo Peticijų komisijos išvadai tenkinti Prano Kuconio peticijoje pateiktą siūlymą panaikinti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalies ir 429 straipsnio 3 dalies koliziją, pakeičiant Baudžiamojo proceso kodekso 429 straipsnio 3 dalį ir iš jos išbraukiant nuostatą „sprendimas atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka ir“.

Įstatymo projekto rengimą paskatino tai, kad Baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalies ir 429 straipsnio 3 dalies nuostatų kolizija.

Baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad šio straipsnio 2 dalyje nurodyti sprendimai įrašomi į teismo posėdžio protokolą ir yra neskundžiami. Baudžiamojo proceso kodekso 429 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisėjo sprendimas atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka ir nutartis perduoti bylą prokurorui gali būti skundžiami šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka. Baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalis ir 429 straipsnio 3 dalis iš dalies yra kolizinės normos, nes tam tikru aspektu prieštarauja viena kitai: pagal Baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalį teisėjo sprendimas atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka yra neskundžiamas, o pagal Baudžiamojo proceso kodekso 429 straipsnio 3 dalį šis sprendimas skundžiamas Baudžiamojo proceso kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

Teisės normų kolizija teismų praktikoje paprastai nesukelia problemų: yra taikomas vėlesnis teisinis reguliavimas. Taigi pagal Baudžiamojo proceso kodekse nustatytą teisinį reguliavimą, nepaisant to, kad Baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalyje ir 429 straipsnio 3 dalyje tie patys santykiai (teisėjo sprendimų apskundimas) reguliuojami skirtingai, teisėjo sprendimas atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka gali būti skundžiamas Baudžiamojo proceso kodekso X dalyje nustatyta tvarka, nes turi būti taikoma Baudžiamojo proceso kodekso 429 straipsnio 3 dalis. Tačiau normų kolizija yra įstatymų leidybos netobulumas, brokas.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pažymėjęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, be kita ko tai, kad įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, turi būti

užtikrinama teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius (Konstitucinio Teismo 2009 m. kovo 2 d. nutarimas).

Baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalyje ir 429 straipsnio 3 dalyje nustatytas teisinis reguliavimas neatitinka iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių reikalavimų, nes šiomis normomis vienu metu skirtingai reguliuojami tie patys visuomeniniai santykiai. Panaikinus Baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalies ir 429 straipsnio 3 dalies koliziją, būtų ištaisyta įstatymų leidybos brokas, todėl siūlomas sprendžiama klausimas yra svarbus visuomenei (Lietuvos Respublikos peticijų konstitucinio įstatymo 7 straipsnio 1 dalis).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius ir rengėjas – Seimo Peticijų komisija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptariamais teisiniais santykiais.

Baudžiamojo proceso kodekso 429 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisėjo sprendimas atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinato proceso tvarka ir nutartis perduoti bylą prokurorui gali būti skundžiami šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka..

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Siūloma pakeisti Baudžiamojo proceso kodekso 429 straipsnio 3 dalį ir panaikinti atsiradusią koaliziją įsigaliojus įstatymui Nr. XII-498, kuriuo buvo pakeistas Baudžiamojo proceso kodekso 429 straipsnis ir jame nustatyta teisėjo sprendimo atmesti prokuroro pareiškimą dėl bylos nagrinėjimo pagreitinato proceso tvarka apskundimo tvarka ir neatkreiptas dėmesys į tai, kad pagal Baudžiamojo proceso kodekso 428 straipsnio 3 dalį toks sprendimas yra neskundžiamas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priimtas įstatymas neigiamų pasekmių nesukels.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimto įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Priimto įstatymo įgyvendinimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymo projekto atitiktis strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymo projektas atitinka strateginio lygmens planavimo dokumentus.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus įstatymą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus. Įstatymo projektas naujų sąvokų nenustato, todėl jų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka nereikia.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatus ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Įstatymui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą:
„teisėjo nutartis“, „byla“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Kitų pagrindimų ir paaiškinimų nėra.

Seimo Peticijų komisijos pirmininkas

Edmundas Pupinis